

Dobra praktyka
w zakresie walidacji efektów uczenia się

Islandia

Kwalifikacja „Mechanik samochodowy”

Dobra

Redakcja:

Michał Rostworowski, Iwona Gmaj, Elżbieta Łanik

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8

01-180 Warszawa

tel. (22) 241 71 00; www.ibe.edu.pl

Wzór cytowania:

Instytut Badań Edukacyjnych (2018). *Dobra praktyka w zakresie walidacji efektów uczenia się. Islandia. Kwalifikacja „Mechanik samochodowy”*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

© Copyright by: Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2018

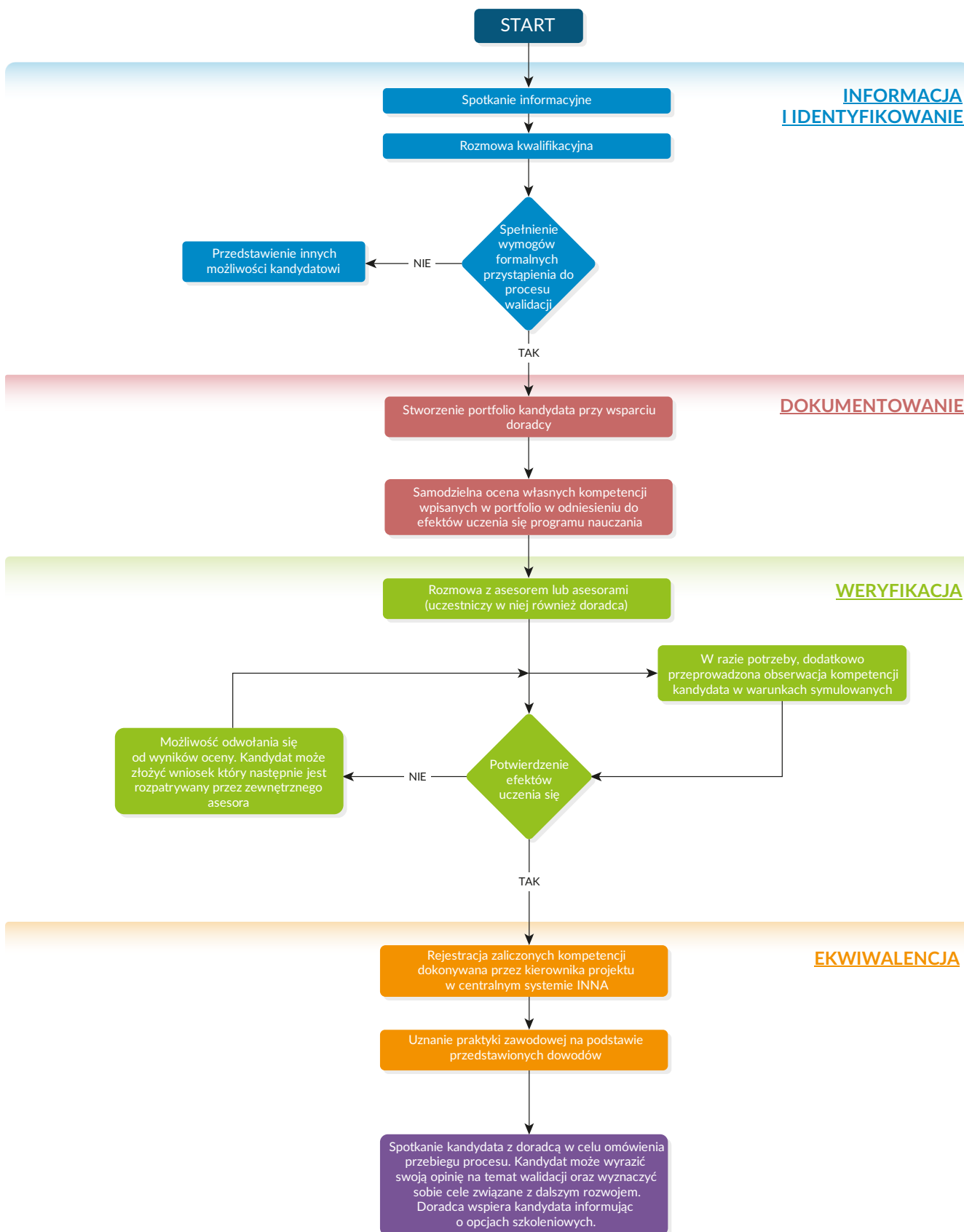
ISBN 978-83-66612-31-0

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu *Wspieranie realizacji I etapu wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na poziomie administracji centralnej oraz instytucji nadających kwalifikacje i zapewniających jakość nadawania kwalifikacji*.

Egzemplarz bezpłatny

Spis treści

1. Kraj, nazwa instytucji	5
2. Strona internetowa instytucji	5
3. Nazwa kwalifikacji, której dotyczy dobra praktyka	5
4. Krótki opis procesu walidacji	5
5. Szczegółowy opis procesu walidacji.	5
5.1. Informowanie i identyfikowanie.	5
5.2. Dokumentowanie.	6
5.3. Weryfikacja	6
5.4. Ekwiwalencja.	6
Efekty uczenia się.	6
Doświadczenie zawodowe.	7
5.5. Czynności końcowe	7
6. Metody walidacji.	7
6.1. Analiza dowodów.	7
6.2. Wywiad	8
6.3. Obserwacja w warunkach symulowanych.	8
7. Rezultaty walidacji.	9
7.1. Ekwiwalencja.	9
7.2. Procedury odwoławcze	9
8. Zasoby kadrowe	9
8.1. Kierownik projektu	9
8.2. Doradca zawodowy	9
8.3. Asesor.	10
8.4. Komitet Interesariuszy.	10
9. Warunki organizacyjne i materialne.	10
10. Zapewnienie jakości walidacji.	11
11. Finansowanie	12
12. Kontekst funkcjonowania dobrej praktyki.	12

1. Kraj, nazwa instytucji

- Islandia
- ÍÐAN Fraedslusetur

2. Strona internetowa instytucji

<http://idan.is>

3. Nazwa kwalifikacji, której dotyczy dobra praktyka

„Mechanik samochodowy” (isl. Bíll vélvirki)

3. poziom Islandzkiej Ramy Kwalifikacji (ang. Icelandic Qualifications Framework – ISQF)

4. poziom Europejskiej Ramy Kwalifikacji (European Qualifications Framework – EQF)

4. Krótki opis procesu walidacji

Walidacja w Islandii jest rozumiana jako proces potwierdzenia kompetencji nabytych poza systemem oświaty, czyli uzyskanych nieformalnie i pozaformalnie.

Aby uzyskać kwalifikację w Islandii, należy w ramach edukacji formalnej zaliczyć określone przedmioty i odbyć praktykę zawodową. Część z tych wymagań może jednak zostać uznana w procesie walidacji, co skraca czas uzyskiwania kwalifikacji..

Walidacja nie kończy się więc bezpośrednio uzyskaniem kwalifikacji, lecz ekwiwalencją, czyli stwierdzeniem równoważności między sprawdzonymi kompetencjami kandydata a niektórymi przedmiotami objętymi kursem oraz między dotychczasowym doświadczeniem zawodowym a praktykami zawodowymi wymaganymi dla danej kwalifikacji.

W Islandii walidacja składa się z następujących etapów:

1. informowanie i identyfikowanie,
2. dokumentowanie,
3. weryfikacja,
4. ekwiwalencja,
5. czynności końcowe.

5. Szczegółowy opis procesu walidacji

Kandydat jest prowadzony przez wszystkie etapy walidacji przez specjalnie wyznaczonego kierownika projektu, który jest odpowiedzialny za sprawny przebieg procesu.

5.1. Informowanie i identyfikowanie

Walidacja zaczyna się od **spotkania informacyjnego kandydata z kierownikiem projektu**. Kierownik projektu przekazuje kandydatowi wszystkie niezbędne informacje na temat walidacji, aby pomóc mu w podjęciu świadomej decyzji o udziale w tym procesie. Opisuje m.in. wymogi wstępne, przebieg walidacji oraz korzyści z przystąpienia do tego walidacji.

Następnie **doradca zawodowy zaprasza kandydata na rozmowę kwalifikacyjną**, na której szczegółowo omawia cały proces i ustala, czy kandydat spełnia warunki przystąpienia do walidacji. Zgodnie z islandzką

ustawą o kształceniu dorosłych (2011) osoby, które chcą przystąpić do walidacji dla kwalifikacji „Mechanik samochodowy”, powinny mieć ukończone 23 lata i co najmniej 3-letnie doświadczenie zawodowe w branży.

Jeśli dana osoba nie spełnia tych wymogów, doradca analizuje inne stojące przed nią możliwości.

5.2. Dokumentowanie

Dokumentowanie prowadzone jest w lokalach IDAN podczas sesji grupowych pod kierunkiem doradcy zawodowego..

W czasie pierwszych dwóch sesji, trwających po dwie godziny, uczestnicy tworzą własne **portfolio**: spisują swoje kompetencje i zbierają dowody potwierdzające ich doświadczenia związane z pracą i innymi zajęciami. Na tym etapie bardzo ważne jest wsparcie doradcy, ponieważ kandydaci mają tendencję raczej do niedoceniaenia swoich kompetencji, niż do ich przeszacowania.

Na koniec doradca przegląda wraz z kandydatem portfolio, aby sprawdzić, czy zgromadzone dokumenty i ich opis dokładnie odzwierciedlają doświadczenia i wiedzę kandydata.

Na kolejnych dwóch sesjach, trwających po dwie godziny, kandydaci dokonują **samooceny**, którą mają zakończyć samodzielnie w domu. Polega ona na ocenie własnych kompetencji spisanych w portfolio w odniesieniu do efektów uczenia się programu nauczania mechanika samochodowego i do profilu zawodowego[1].

Zwykle ponad 70% kompetencji zadeklarowanych w trakcie dokonywania samooceny udaje się potwierdzić na etapie weryfikacji.

5.3. Weryfikacja

Po utworzeniu portfolio i zakończeniu samooceny każdy kandydat odbywa rozmowę z wyznaczonym jednym lub kilkoma asesorami. Zazwyczaj przeprowadza się weryfikację z wielu przedmiotów równocześnie, z udziałem kilku asesorów. Gdy kandydat po raz pierwszy bierze udział w rozmowie, towarzyszy mu doradca zawodowy, który pomaga mu powiązać treści jego portfolio z kryteriami oceny.

Prowadząc wywiad, asesor analizuje dokumenty przedłożone przez kandydata. Stara się stworzyć jak najpełniejszą listę jego kompetencji. w tym celu odwołuje się do różnych sposobów, ułatwiających ich identyfikowanie: rozmowy, szkicowania, demonstrowania, wykorzystanie studiów przypadku, rozwiązywania problemów itp.

Czasami wywiad z asesorem nie wystarcza. w takich przypadkach asesor sprawdza umiejętności kandydata, obserwując go podczas wykonywania niektórych zadań i rozwiązywania problemów. Odbywa się to zazwyczaj w warsztacie w warunkach symulowanych.

Po zakończeniu weryfikacji asesor przekazuje kierownikowi projektu swoje wnioski z oceny.

5.4. Ekwiwalencja

W przypadku islandzkiej kwalifikacji „Mechanik samochodowy” istnieją różne sposoby potwierdzania efektów uczenia się, które odpowiadają danym przedmiotom realizowanym w ramach kształcenia lub szkolenia. Także wymagane doświadczenie zawodowe może zostać sprawdzone i uznane przy pomocy różnych metod.

Efekty uczenia się

W Islandii w ramach kształcenia lub szkolenia zawodowego można zaliczyć dany przedmiot jedynie w całości, czyli zarówno część praktyczną, jak i teoretyczną. Analogicznie dzieje się w przypadku walidacji.

Zatwierdzone kompetencje (w ramach zaliczonych przedmiotów) są **rejestrwane przez kierownika projektu w INNA** – centralnym systemie administracji dla szkół średnich w Islandii. w ten sposób edukacja

nieformalna oraz zdobyte doświadczenie zawodowe są zrównane z edukacją formalną.

Wyniki są rejestrowane natychmiast na platformie INNA. Kandydat nie otrzymuje dokumentów w formie papierowej.

Umieszczenie danych w centralnym systemie pozwala kandydatowi na swobodny dostęp do kumulowanych osiągnięć, np. gdy przystępuje on do kolejnego szkolenia.

Doświadczenie zawodowe

Wymagane w ramach kształcenia lub szkolenia zawodowego praktyki zawodowe (w przypadku mechaniki samochodowej odbywane w miejscu pracy w wymiarze 48 tygodni) nie są rejestrowane w systemie INNA. Jeśli kandydat posiada min. 3-letnie doświadczenie zawodowe w branży i poświadczy je np. zaświadczeniem z funduszu emerytalnego lub świadectwem pracy, centrum szkoleniowe IDAN może zawrzeć z kandydatem umowę o praktykę w imieniu miejsca pracy, która wystawiana jest z datą wsteczną. Umowa taka pozwala formalnie ustanowić równoważność między doświadczeniem kandydata i programem szkoleniowym dla danej kwalifikacji. W ten sposób kandydat może nie odbywać podstawowej praktyki i skrócić aż o 48 tygodni czas otrzymania kwalifikacji.

5.5. Czynności końcowe

Na końcu procesu walidacji doradca zawodowy spotyka się z kandydatem i omawia przebieg procesu. Kandydat ma okazję do przedstawienia swojej opinii na temat walidacji i na wyznaczenie sobie celów związanych z rozwojem swoich kompetencji. Doradca wspiera również kandydata, omawiając z nim dalszą drogę uczenia się. Kandydat zostaje również poinformowany o tym, w jaki sposób może odwołać się od decyzji asesora. Prawo do odwołania jest określone w art. 15 [rozporządzenia](#) o kształceniu dorosłych nr 1163. Odwołanie takie musi być poparte dodatkowymi dokumentami. Strona odpowiedzialna (w tym przypadku IDAN), wspomagana przez Komitet Interesariuszy (przedstawiciele branży mechaniki samochodowej), zapoznaje się z odwołaniem i powiadamia kandydata o swojej decyzji, która wówczas jest już ostateczna.

[1] Dokument ogólny opracowany przez Radę Branżową, określający kompetencje, które pracownik powinien posiadać. Profil zawodowy jest obowiązującym odniesieniem dla systemu kształcenia i szkolenia zawodowego.

6. Metody walidacji

W Islandii w procesie walidacji dla kwalifikacji „Mechanik samochodowy” stosuje się następujące metody, które są stosowane w zależności od etapu walidacji:

- analiza dowodów;
- wywiad;
- obserwacja w warunkach symulowanych (jako metoda dodatkowa).

Metody te zostały opisane w podręczniku opracowanym przez Centrum Usług Edukacyjnych i Szkoleniowych [2], który zawiera ważne wskazówki dla osób prowadzących walidację, a także listy kontrolne (obejmujące mierzalne metody oceny posiadania kompetencji) oraz arkusze oceny.

6.1. Analiza dowodów

Na 2. etapie kompetencje kandydata są dokumentowane za pomocą portfolio. Porównuje się je z kompetencjami określonymi dla danej kwalifikacji. Najpierw robi to sam kandydat, dokonując samooceny, a potem asesor, który na tej podstawie prowadzi później wywiad. Tworzenie portfolio polega na spisaniu kompetencji nabytych w ramach uczenia się formalnego, pozaformalnego i nieformalnego (praca, studia,

działania społeczne, zainteresowania i życie rodzinne). Kandydat wypełnia przygotowany w tym celu szablon. Na samym początku zostaje wyjaśnione pojęcie „kompetencji” po to, aby kandydaci mogli zebrać wszystkie dokumenty potwierdzające spisane kompetencje (np. zaświadczenia z pracy i różne świadectwa szkolne lub szkoleniowe). Na koniec doradca wraz z kandydatem przeglądają wspólnie portfolio, aby sprawdzić, czy jego treść dokładnie odzwierciedla doświadczenia i wiedzę kandydata.

Następnie kandydat w ramach tzw. samooceny samodzielnie analizuje, czy doświadczenia i wiedza, które opisał w portfolio, odpowiadają kompetencjom zawartym w liście kontrolnej dla kwalifikacji „Mechanik samochodowy”. Pomagają mu w tym asesor i doradca zawodowy, którzy przede wszystkim wyjaśniają pojęcia stosowane w kryteriach listy kontrolnej.

6.2. Wywiad

Metoda wywiadu wykorzystywana jest przede wszystkim na etapie weryfikacji (etap 3). Można też uznać, że w ograniczonym zakresie używana jest również na etapie informowania i identyfikowania. Podczas rozmowy wstępnej i rozmowy kwalifikacyjnej z kierownikiem projektu i doradcą, poza sprawdzeniem formalnych warunków przystąpienia do walidacji, właśnie za pomocą wywiadu określa się wstępnie, jakie efekty uczenia się posiada kandydat.

Na etapie weryfikacji asesor prowadzi wywiad z kandydatem w odniesieniu do przedłożonych przez niego dokumentów: portfolio i samooceny. Celem wywiadu jest porównanie kompetencji kandydata z kompetencjami określonymi dla danej kwalifikacji; dokonuje się tego przy użyciu listy kontrolnej. Podczas wywiadu stosowane są różne techniki, np.:

- swobodna rozmowa
- szkicowanie,
- demonstrowanie,
- studium przypadku,
- rozwiązywanie problemów.

Wybór techniki zależy od specyfiki kompetencji związanych z danym przedmiotem. Ponadto dobiera się ją do konkretnego kandydata, tak by ułatwić mu wykazanie posiadanych kompetencji.

Asesor lub asesorzy mogą przeprowadzić z kandydatem kilka wywiadów – ich liczba zależy od ilości przedmiotów, które kandydat planuje zaliczyć.

Jeśli po zastosowaniu metody wywiadu asesor uzna, że nie udało się potwierdzić posiadania przez kandydata określonych kompetencji, opracowuje plan uzupełniający, w którym razem określają, jakie kompetencje wciąż należy potwierdzić i jakie inne metody należy w tym celu zastosować (np. próbka pracy, demonstrowanie techniki, dogłębny wywiad ustrukturyzowany itp.).

6.3. Obserwacja w warunkach symulowanych

Asesor stosuje tę metodę na etapie weryfikacji, gdy wywiad nie wystarcza do potwierdzenia wymaganych kompetencji kandydata. Asesor sprawdza wówczas jego umiejętności, obserwując, w jaki sposób kandydat wykonuje określone zadania i jak rozwiązuje problemy. Dzieje się to zazwyczaj w warsztacie, w warunkach symulowanych.

[2] Centrum Usług Edukacyjnych i Szkoleniowych jest agendą Islandzkiej Konfederacji Pracy (ASÍ), Konfederacji Pracodawców Islandzkich (SA), Federacji Pracowników Państwowych i Komunalnych (BSRB), Ministerstwa Finansów i Stowarzyszenia Władz lokalnych w Islandii. Powołał je w 2002 r. rząd islandzki, a jego działanie rozpoczęło się w 2003 roku. Finansowane jest przez Ministerstwo Edukacji, Nauki i Kultury. Działalność tej placówki obejmuje obsługę Funduszu Edukacyjnego, doradztwo oraz zapewnianie jakości usług edukacyjnych.

7. Rezultaty walidacji

7.1. Ekwiwalencja

Jak już wspomniano, walidacja w Islandii nie kończy się uzyskaniem kwalifikacji i certyfikatu. Dzięki temu, że wynik walidacji jest zarejestrowany w systemie centralizowanym INNA, a praktyki zaliczone na podstawie dotychczasowego doświadczenia zawodowego, kandydat może zapisać się na szkolenie i dzięki walidacji od razu zaliczyć część wymagań przypisanych do kwalifikacji. Pozostaje mu wówczas jedynie uzupełnić szkolenie i zaliczyć te przedmioty, których mu brakuje. w ten sposób szybciej może otrzymać pożądaną kwalifikację.

7.2. Procedury odwoławcze

W art. 15 rozporządzenia o kształceniu dorosłych określono, że IDAN i niezależny ekspert powinni postępować zgodnie z islandzkim prawem administracyjnym o postępowaniu odwoławczym (przejrzyste procedury rozpatrywania odwołania, czas uzupełnienia i rejestracji odwołania). Nie przewidziano natomiast żadnych specjalnych przepisów dotyczących walidacji.

Kandydat zapoznaje się z procedurą odwoławczą na spotkaniu informacyjnym. Może wnioskować o ponowną ocenę wyników. w takim przypadku musi poprzeć swój wniosek szczegółowymi dokumentami uzupełniającymi. Instytucja walidująca powołuje wówczas w celu rozpatrzenia odwołania niezależnego eksperta, który nie brał udziału w procesie walidacji.. Ekspert ten przegląda wniosek o odwołanie, załączoną dokumentację i wyniki walidacji. Następnie wysyła raport do instytucji walidującej (tutaj IDAN VETC), która z kolei przekazuje decyzję kandydatowi.

8. Zasoby kadrowe

W proces walidacji są zaangażowani:

- kierownicy projektu,
- doradcy zawodowi,
- asesory,
- interesariusze z danej dziedziny.

8.1. Kierownik projektu

Kierownik projektu jest pracownikiem IDAN VETC, wyznaczonym do nadzorowania określonego procesu walidacji (np. dla kwalifikacji mechanika samochodowego).

Rolą kierownika projektu jest:

- organizacja i prowadzenie procesu walidacji dla danego kandydata, a mianowicie nadzorowanie terminowej realizacji etapów i finansów, zapewnienie odpowiedniego przepływu komunikacji i rozwiązywanie ewentualnych problemów;
- ścisła współpraca z Komitetem Interesariuszy, złożonego z przedstawicieli danej branży (w tym przypadku z branży mechaniki samochodowej), tak, aby zapewnić zgodę wszystkich zainteresowanych stron na proponowane metody oraz ramy czasowe dla procesu, a także, by wdrożyć mechanizmy zapewnienia jakości.

W większości sytuacji kierownik jest z wykształcenia doradcą zawodowym i taką również pełni funkcję.

8.2. Doradca zawodowy

Każdy doradca jest zatrudniony bezpośrednio przez IDAN VETC.

Rolą doradcy zawodowego jest:

- wspieranie kandydata podczas walidacji, od momentu przeprowadzenia spotkania informacyjnego do zakończenia procesu, zwłaszcza na etapie weryfikacji;
- pomoc w tworzeniu portfolio;
- przeglądanie dokumentów i informacji dostarczonych przez kandydata;
- udzielanie wskazówek dotyczących możliwości uzyskania kwalifikacji mechanika samochodowego po ukończeniu walidacji.

Doradca zawodowy powinien:

- posiadać wykształcenie w tym zawodzie (doradztwo jest zawodem regulowanym w Islandii);
- mieć pozytywny stosunek do procesu walidacji;
- wyróżniać się umiejętnościami komunikacyjnymi (empatycznym stosunkiem do kandydata , umiejętnością wysłuchania);
- umieć zapewnić neutralne i zindywidualizowane doradztwo;
- mieć dogłębną wiedzę na temat walidacji, projektowania portfolio, efektów uczenia się określonych dla danej kwalifikacji oraz na temat opcji rozwoju dostępnych dla kandydata po walidacji.

8.3. Asesor

Asesorzy są zewnętrznymi ekspertami zatrudnianymi przez IDAN VETC. Wielu z nich to doświadczeni nauczyciele, ale asesorami mogą również zostać osoby wykonujące dany zawód.

Do zadań asesora należy:

- sporządzanie arkuszy ewaluacyjnych dla etapu weryfikacji w odwołaniu do kompetencji zdefiniowanych w programie szkoleniowym mechaniki samochodowej;
- przekazywanie kandydatom wszystkich niezbędnych informacji na początku procesu podczas sesji grupowych, m.in. dotyczących sporządzenia samooceny;
- przeglądanie portfolio kandydatów i przeprowadzanie wywiadów na etapie weryfikacji;
- rejestrowanie wyników i informowanie o nich kandydata.

Asesor powinien:

- mieć ugruntowaną wiedzę z danej dziedziny (w omawianym przypadku z mechaniki samochodowej),
- posiadać umiejętności komunikacyjne na wysokim poziomie;
- być osobą otwartą i tolerancyjną,
- mieć doświadczenie w zakresie różnych metod oceniania, dobieranych w zależności od grup kandydatów;
- promować ideę walidacji.

8.4. Komitet Interesariuszy

Komitet Interesariuszy branży motoryzacyjnej decyduje o organizacji procesu walidacji przeprowadzanej dla kwalifikacji z tej branży. Jego członkami są pracodawcy, przedstawiciele stowarzyszeń zawodowych, związków zawodowych, szkół ponadgimnazjalnych i instytucji szkoleniowych.

Rolą Komitetu Interesariuszy jest:

- zaplanowanie procesu walidacji we współpracy z kierownikiem projektu oraz opracowanie metod i kryteriów oceny;
- ochrona praw każdego kandydata, w tym przede wszystkim rozpatrywanie odwołań od wyniku walidacji;
- zapewnianie jakości danej kwalifikacji;
- dbanie o dobrą opinię i renomę zawodu mechanika samochodowego w Islandii.

9. Warunki organizacyjne i materialne

W IÐAN VETC pracują wykwalifikowane osoby, pełniące funkcje m.in. kierowników projektów, doradców zawodowych i asesorów. IÐAN VETC zatrudnia obecnie w sumie 22 pracowników.

Strona internetowa IÐAN VETC zawiera szczegółowe informacje na temat walidacji oraz kontakt do doradcy zawodowego.

Cały proces walidacji organizowany przez IÐAN trwa zwykle 3 miesiące. Rozpoczyna się jako proces grupowy, a potem kontynuowany jest indywidualnie.

Wyniki walidacji są rejestrowane w INNA – centralnym systemie administracji dla szkół średnich w Islandii, do którego kandydat ma dostęp i który pozwala na płynniejszą komunikację między różnymi instytucjami, szczególnie w przypadku, gdy kandydat ma zamiar przystąpić do kolejnego szkolenia.

10. Zapewnienie jakości walidacji

Ani ustawa o kształceniu dorosłych, ani rozporządzenie o kształceniu dorosłych nie określają szczegółowo, w jaki sposób należy zapewnić jakość walidacji.

Proces jest nadzorowany przez Centrum Usług Edukacyjnych i Szkoleniowych, które opracowało wytyczne dla jakości walidacji i które dba o to, aby walidacja była realizowana zgodnie z ustawą i z rozporządzeniem. Metodologia zapewnienia jakości stosowana w procesie walidacji w Islandii jest zgodna z wytycznymi określonymi przez Cedefop: *Europejskie wytyczne dotyczące walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego* [3].

Centrum Usług Edukacyjnych i Szkoleniowych opracowało system akredytacji dostawców usług edukacyjnych dla dorosłych w Islandii w ramach europejskiego projektu *European Quality Mark* (EQM). EQM jest przejrzystą procedurą, którą dostawcy usług edukacyjnych mogą stosować do oceniania własnych metod zgodnie z i obowiązującymi standardami jakości. Samoocena jest następnie weryfikowana przez akredytowaną stronę zewnętrzną. Tylko akredytowani dostawcy usług edukacyjnych mogą oferować walidację i otrzymywać dofinansowanie za pośrednictwem Funduszu Edukacji dla Dorosłych.

Centrum Usług Edukacyjnych i Szkoleniowych jest odpowiedzialne za:

- koordynację rozwoju praktyk walidacji;
- szkolenie praktyków walidacyjnych;
- przyznawanie funduszy dla instytucji szkoleniowych;
- opracowanie kryteriów i metod zapewnienia jakości;
- akredytację instytucji szkoleniowych.

Pomimo, że proces walidacji jest transparentny, istnieje niebezpieczeństwo, że funkcje, które pełni Centrum Usług Edukacyjnych i Szkoleniowych, mogą stwarzać pewien konflikt interesów.

Dlatego w Islandii toczą się wciąż na ten temat dyskusje i poszukiwane są najlepsze rozwiązania. Planuje się m.in., aby za zapewnienie jakości walidacji odpowiadał w przyszłości nowo utworzony Dyrektoriat ds. Edukacji.

Warto podkreślić, że tak jak większość instytucji tego rodzaju, również samo Centrum Usług Edukacyjnych i Szkoleniowych podlega zewnętrznym audytom kontrolnym.

[3] *European guidelines for validating non-formal and informal learning.*

11. Finansowanie

Kandydaci nie ponoszą opłat za udział w walidacji. Walidacja w Islandii finansowana jest wspólnie przez państwo i pracodawców.

Kluczowym źródłem finansowania jest Fundusz Edukacji dla Dorosłych, zasilany z budżetu państwa, zarządzany przez Centrum Usług Edukacyjnych i Szkoleniowych.

Pracodawcy współfinansują prowadzenie walidacji, odprowadzając na ten cel określony procent swoich dochodów.

12. Kontekst funkcjonowania dobrej praktyki

Rozwój idei prowadzenia walidacji rozpoczął się w Islandii w latach 2004–2006, kiedy powstały projekty pilotażowe dla osób z niskim wykształceniem, w tym tych, które nie ukończyły szkoły średniej II stopnia. Projektami tymi kierowali partnerzy społeczni oraz Centrum Usług Edukacyjnych i Szkoleniowych. Od samego początku walidacja była postrzegana jako narzędzie pozwalające na łatwy powrót do kształcenia i szkolenia zawodowego oraz na skrócenie czasu uzyskiwania kwalifikacji.

W 2007 r. ustalono system publicznego finansowania usług świadczonych przez Centrum Usług Edukacyjnych i Szkoleniowych. Kolejnym krokiem w kierunku upowszechniania walidacji było uchwalenie ustawy w 2010 r. o kształceniu dorosłych. Dotyczy ona j prawa korzystania z walidacji i poradnictwa zawodowego przez osoby, które nie ukończyły szkoły średniej II stopnia. Ustawa ta zapewnia, że walidacja jest bezpłatna.

W 2011 r. weszło w życie rozporządzenie, które uzupełniło ustawę o kształceniu dorosłych z 2010 roku. Rozszerzył się wtedy zakres działań Centrum Usług Edukacyjnych i Szkoleniowych, któremu powierzono opracowanie i koordynowanie w skali całego kraju kompleksowego systemu walidacji.

Ważną funkcję w całym systemie pełnią również partnerzy społeczni. 12 ustanowionych Komitetów Interesariuszy odpowiada za opracowanie i nadzorowanie programów kształcenia i szkolenia zawodowego. Komitety wskazują ogólne obszary wykształcenia, określają potrzeby w zakresie wiedzy i umiejętności, tworzą profile zawodowe dla konkretnych zawodów (co należy wiedzieć, zrobić, umieć wykonać i rozumieć po ukończeniu kursu). Ponadto opracowują podział zadań pomiędzy szkołą a miejscem pracy, związanych z kształceniem w danej dziedzinie oraz upoważniają dane zakłady do przyjmowania uczniów na staż.

Kluczową rolę w systemie odgrywa też IÐAN VETC, która powstała wiosną 2006 r. w wyniku fuzji czterech ośrodków edukacyjnych. Następnie, jeszcze w tym samym roku, dołączył do nich piąty. Obecnie w ramach IÐAN VETC działają: Federacja Przemysłu Islandzkiego, Federacja Związków Zawodowych (Samidn), Stowarzyszenie Handlu Spożywczego i Hotelarstwa (MATVIS), Stowarzyszenie Twórców Książek (GRAFIA), Stowarzyszenia Inżynierii i Hutnictwa (VM), Stowarzyszenie Zawodów Technologii (FIT), Stowarzyszenie Motoryzacji, Islandzkie Stowarzyszenie Turystyki i Stowarzyszenie Mistrzów Budowniczych. IÐAN VETC ma status korporacji non-profit. Był to pierwszy ośrodek szkoleniowy w Islandii, który otrzymał akredytację European Quality Mark. IÐAN VETC jest zarejestrowany w islandzkim Ministerstwie Edukacji, Nauki i Kultury jako podmiot uprawniony do oferowania usług szkoleniowych. Głównym celem IÐAN VETC jest wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach, w tym rozwijanie i podnoszenie kompetencji pracowników. IÐAN VETC oferuje szereg kursów szkoleniowych dla profesjonalistów rzemiosła i handlu. Oferuje także różnorodne usługi dla firm, takie jak bilans kompetencji, niestandardowe oferty szkoleniowe i wdrażanie polityki szkoleniowej. IÐAN VETC jest również odpowiedzialny za organizowanie egzaminów czeladniczych na podstawie umowy z islandzkim Ministerstwem Edukacji, Nauki i Kultury. Promuje także rozwój kariery poprzez centrum edukacji i poradnictwa zawodowego.

Walidacja jest bezpłatna i dotyczy wyłącznie osób, które mają już doświadczenie zawodowe. Od 2007 roku, w IÐAN VETC proces walidacji przeszło blisko 2000 osób w 26 różnych zawodach, z czego 547 osób przystąpiło do krajowego egzaminu czeladniczego i uzyskało kwalifikację.

Dodatkowo IDAN VETC wspiera Ministerstwo Edukacji w uznawaniu zagranicznych kwalifikacji zawodowych.